

РЕШЕНИЕ

№ 124

гр. София, 03.01.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 15 състав,
в публично заседание на 17.12.2024 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Росица Цветкова

при участието на секретаря Мая Миланова, като разгледа дело номер **11574** по описа за **2024** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и следващите от Административнопроцесуалния кодекс (АПК) във връзка с чл. 10, ал. 6 от Закона за семейните помощи за деца (ЗСПД).

Образувано е по жалба на Н. Н. – гражданка на У., с предоставена временна закрила в България, подадена чрез пълномощник адв. В. П. от САК, срещу Заповед № ЗСПД/Д-С-КС/5277/20.09.2024г. на директора на дирекция „Социално подпомагане“ - С., с която се отказва отпускане на еднократна помощ за ученик във втори клас. В жалбата се излагат съображения за незаконосъобразност на оспорения акт, като постановен в нарушение на материалния закон - нормата на чл. 39, ал. 1, т. 4 от ЗУБЧ, както и директива 2001/55/ЕО на съвета от 20.07.2001 година относно минималните стандарти за предоставяне на временна закрила в случай на масово навлизане на разселени лица и Конвенцията на ООН за правата на детето. Претендира се, че детето попада в обхвата на закрилата на посочените правни основания. Моли се за отмяна на оспорения административен акт и връщане на преписката за ново разглеждане. Прави искане за присъждане на адвокатско възнаграждение за дадената безплатна

адвокатска помощ на основание по чл. 38, ал.1, т. 2 от ЗА.

Ответникът - директор на дирекция "Социално подпомагане" – С., редовно призован, не се явява, не се представлява. Чрез писмен отговор оспорва жалбата и прави искане да бъде потвърдена заповедта.

Административен съд - София-град, трето отделение, 15-ти състав, като обсъди релевантните доводи на страните и приетите по делото писмени доказателства, намира за установено от фактическа следното:

Жалбоподателката е гражданка на У. с предоставена временна закрила към настоящия момент до 4 март 2025г. Със същия статут е и малолетното ѝ дете М. Н., [дата на раждане] Временната закрила на лица, напуснали У. е предоставена с Решение № 144 от 10.03.2022 г. на Министерски съвет за предоставяне на временна закрила на разселени лица от У. и за изменение на Националния план за действие при временна закрила в Република България. На основание т. 2 от това решение временната закрила се предоставя от 24 февруари 2022 г. за срок една година – до 24.02.2023 г. С Решение № 95 от 1.02.2023 г. Министерският съвет удължава действието на временната закрила на украинските граждани до 4 март 2024 г., като предстои удължаването ѝ до 04.03.2026г. в съответствие с решение на Съвета на ЕС, видно от проекта за решение на МС за изменение на решение № 144 на Министерския съвет от 10 март 2022 г., публикуван за обществено обсъждане.

Производството пред административния орган е започнало по заявление - декларация от 17.09.2024г. на Н. Н., с която е поискано да ѝ бъде отпусната еднократна помощ за дете, което е ученик във втори клас – М. Н.. Към заявлението е представено удостоверение, че детето е записано като ученик във втори клас.

По повод на подаденото заявление е издадена оспорената Заповед № ЗСПД/Д-С-КС/5277/20.09.2024г. на директора на дирекция „Социално подпомагане“ (ДСП) - С. - отказ за отпускане на еднократна помощ за ученик във втори клас. Заповедта е мотивирана с обстоятелството, че заявителката не е сред кръга лица, посочени в чл. 3 от Закона за семейните помощи като субекти на правото на помощи, доколкото не е българска гражданка – от една страна, а от друга – че е украинска гражданка, а Република България с няма сключен договор с У., който да предвижда предоставянето на такава помощ.

Заповедта е връчена на жалбоподателката на 06.11.2024г., а жалбата срещу нея е подадена на 18.11.2024г.

При така установеното от фактическа страна, съдът намира от правна страна следното:

Производството по делото е допустимо, доколкото се оспорва подлежащ на обжалване административен акт и жалбата е подадена от надлежна страна в законоустановения срок.

При преценка на основателността на жалбата, съдът съобрази следната правна рамка:

Съгласно чл. 1, ал. 2 от Закона за убежището и бежанците, закрилата, която Република България предоставя на чужденци, включва убежище, международна закрила и временна закрила. Лицата имат различен статут с оглед закрилата, която ползват. Чужденец с предоставен статут на бежанец има правата и задълженията на български гражданин, с изключение на някои изрично регламентирани изключения – чл. 32, ал. 2 от ЗУБ. Чужденец с предоставен хуманитарен статут има правата и задълженията на чужденец с разрешено постоянно пребиваване в Република България - чл. 32, ал. 3 от ЗУБ. Правата на чужденците с предоставена временна закрила, каквато е жалбоподателката са по-ограничени. Тези лица имат право:

1. да останат на територията на Република България;
2. на труд и професионално обучение;
3. на подходящо настаняване или на средства за настаняване при необходимост;
4. на социално подпомагане;
5. на здравно осигуряване, достъпна медицинска помощ и на медицински услуги при условията и по реда за българските граждани, с изключение на медицинска помощ, оказана в съответствие с правилата за координация на системите за социална сигурност по смисъла на § 1, т. 22 от допълнителните разпоредби на Закона за здравното осигуряване;
6. свободно да се завръщат в държавата си по произход.

Т.е. законът за убежището и бежанците изрично предвижда, че лицата, ползващи временна закрила имат право на социално подпомагане.

Общественият отношения, свързани с гарантирането на правото на гражданите в Република България на социално подпомагане чрез социални помощи са предмет на

уредба от Закона за социално подпомагане. Законът дефинира социалното подпомагане като предоставяне на социални помощи в пари и/или в натура за задоволяване на основни жизнени потребности на гражданите, когато това е невъзможно чрез труда им и притежаваното от тях имущество. Законът за социалното подпомагане изрично урежда правото на социални помощи на чужденците, ползващи се от временна закрила – чл. 2, ал. 6 във връзка с ал. 3 от ЗСП. Законът за социалното подпомагане дефинира социалните помощи като средства в пари и/или в натура, които допълват или заместват собствените доходи до основните жизнени потребности или задоволяват инцидентно възникнали потребности на подпомаганите лица и семейства.

Предвидени са различни видове социални помощи. Някои от социалните помощи са еднократни (чл. 12, ал.1, т. 3) и се отпускат след преценка на включването на децата в системата на предучилищното и училищното образование в случаите, когато същите подлежат на задължително предучилищно или училищно образование (чл. 12, ал.2, т. 6).

Този вид еднократни социални помощи са предмет на детайлна уредба в Закона за семейните помощи. Според легалното определение на чл. 1, ал. 2 от закона за семейните помощи за деца, семейните помощи са средства в пари и/или в натура, които подпомагат отглеждането на децата в семейна среда от родителите или от лицата, полагащи грижи за тях. Тази норма дефинира изрично семейните помощи като вид социални помощи - допълват или заместват собствените доходи до основните жизнени потребности или задоволяват инцидентно възникнали потребности на подпомаганите лица и семейства, което прави тези помощи неизменна част от системата за социално подпомагане.

Съгласно чл. 10а, ал. 1 от Закона за семейните помощи за деца, на семействата, чиито деца са записани в втори клас или са записани или продължават обучението си, във втори, трети и четвърти клас на училище, се отпуска еднократна помощ за покриване част от разходите в началото на учебната година, когато децата живеят постоянно в страната и не са настанени за отглеждане извън семейството по реда на чл. 26 от Закона за закрила на детето. Помощта се отпуска независимо от дохода на семейството – това предвижда ал. 2 на чл. 10а, ал.1 от ЗСПД. При тази правна уредба

съдът приема, че семейната помощ по чл. 10а, ал.1 от ЗСПД е вид социална помощ, която задоволява инцидентно възникнали потребности на подпомаганите лица и семейства – за покриване на част от разходите в началото на учебната година. Еднократната помощ за ученик в втори клас е форма на социално подпомагане. Тя е израз на държавната политика в сферата на образованието и представлява обществен принос в семейния бюджет, целящ реалното включване на децата в образователната система.

Нормата на чл. 10, ал. 4 от ЗСПД регламентира, че семейните помощи за деца се отпускат със заповед на директора на дирекция "Социално подпомагане" или упълномощено от него лице.

Съгласно чл. 3, ал.1, т. 5 от ЗСПД право на семейни помощи за деца наред с другите лица имат семействата на чужди граждани, които постоянно пребивават и отглеждат децата си в страната, ако получаването на такива помощи е предвидено в друг закон или в международен договор, по който Република България е страна. Както вече се посочи, по отношение на лицата със временна закрила други два закона - Законът за социалното подпомагане и Законът за убежището и бежанците предвиждат, че лицата с временна закрила имат право на социално подпомагане.

При тази правна рамка съдът приема, че оспореният акт е издаден от компетентен орган в предвидената от закона форма, при липса на процесуални нарушения, но в нарушение на материалния закон.

Основанията за този извод са следните: Законът за семейните помощи регламентира правото на семейни помощи за чуждите граждани, които постоянно пребивават и отглеждат децата си в страната, ако получаването на такива помощи е предвидено в друг закон или в международен договор, по който Република България е страна. Жалбоподателката е лице, което ползва временна закрила и като такова има право да остане на територията на Република България и право на социално подпомагане, съгласно чл. 32, ал. 3 от ЗУБ. Законът за социалното подпомагане, както вече се посочи, също предвижда право на социално подпомагане на лицата, ползващи се с временна закрила - чл. 2, ал. 6 във връзка с ал. 3 от ЗСП. Т.е. на основание чл. 3, ал. 1, т.5 от ЗСПД във връзка с чл. 32, ал. 3 от ЗУБ и чл. 2, ал. 6 във връзка с ал. 3 от ЗСП жалбоподателката и детето ѝ – записано във втори клас, имат право на търсената

помощ и изводът на административния орган, че не може да са субекти на търсената семейна помощ е незаконосъобразен. Лицата, ползващи временна закрила имат гарантирано от българския закон право на еднократна помощ за ученик във втори клас.

По тези съображения съдът приема, че оспореният акт е незаконосъобразен и следва да бъде отменен, а преписката следва да бъде изпратена на административния орган за ново произнасяне по заявлението на жалбоподателката, при съобразяване на дадените в настоящото решение указания.

При този изход на спора следва да се постави на обсъждане претенцията на адв. П. за присъждане в негова полза на адвокатско възнаграждение. Съгласно чл. 38, ал.1, т.2 от ЗА адвокатът може да оказва безплатно адвокатска помощ и съдействие на материално затруднени лица, като алинея 2 на същия текст предвижда, че ако в съответното производство насрещната страна е осъдена за разноси, адвокатът има право на адвокатско възнаграждение. Съдът определя възнаграждението в размер не по-нисък от предвидения в наредбата по чл. 36, ал.2 и осъжда другата страна да го заплати. В случая са налице предпоставките по чл. 38, ал. 2 ЗА и на адвоката, оказал безплатна правна помощ следва да бъде присъдено адвокатско възнаграждение в размера, определен в наредбата по чл. 36, ал. 2 ЗА. Размерът на търсената еднократна помощ е 300лв., затова съдът приема, че делото има определен материален интерес. Разпоредбата на чл. 8, ал. 1, т. 1 във връзка с чл. 7, ал. 2 от Наредба № 1 от 9.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения регламентира, че възнаграждението за процесуално представителство, защита и съдействие по административни дела с материален интерес до 1000лв. е 400лв.

Воден от горното и на основание чл. 172, ал. 2 и чл. 173, ал. 2 от АПК, чл. 10, ал. 6 от ЗСПД, Административен съд - София-град, Трето отделение, 15-ти състав,

РЕШИ:

ОТМЕНЯ по жалба на Н. Н. – гражданка на У., с предоставена временна закрила в България, подадена чрез пълномощник адв. В. П. от САК, Заповед № ЗСПД/Д-С-КС/5277/20.09.2024г. на директора на дирекция „Социално подпомагане“ –

С..

ОСЪЖДА Дирекция „Социално подпомагане“ – С. да плати на адв. В. П. сумата в размер на 400лв., представляваща адвокатско възнаграждение, определено по реда на чл. 38, ал. 2 от ЗА.

Решението е окончателно.

СЪДИЯ: